

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
27013314	IES Santiago Basanta Silva	Vilalba	2024/2025

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Psicoloxía	2º Bac.	4	116

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	13
4.2. Materiais e recursos didácticos	14
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	14
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	15
6. Medidas de atención á diversidade	16
7.1. Concreción dos elementos transversais	18
7.2. Actividades complementarias	18
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	19
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	20
9. Outros apartados	20

1. Introducción

A Psicoloxía é unha rama do saber cuxa finalidade esencial é tanto a comprensión da nosa propia individualidade como das nosas condutas co resto da sociedade na que vivimos e nos interrelacionamos. Ten unhas peculiaridades distintivas, xa que por unha banda ten un carácter humanístico pero por outra polo seu obxecto de estudo busca explicacións científicas. Tendo en conta estas características a Psicoloxía pódese considerar como unha disciplina moi interesante para o alumnado de segundo de bacharelato, xa que pode axudarlle a coñecerse mellor como individuo, a desenvolverse como persoa e, ao tempo, a afrontar os diversos problemas e retos que a convivencia suscita.

A materia supón unha introdución á psicoloxía científica. Se inicia coa historia da disciplina e as bases do método científico experimental e un achegamento a neuropsicoloxía. A continuación se abre ás diferentes procesos ou facultades que constitúen a mente humana: dende os máis sinxelos (sensación, percepción, memoria) ata os máis complexos (intelixencia, aprendizaxe,...). Seguidamente trátase a psicoloxía social que xunto coa neuropsicoloxía constitúen os pilares da conducta/mente humana. tendo en conta o anterior, a materia organízase en seis bloques temáticos que corresponden, a súa vez coas seis unidades didácticas nas que se distribúe o currículo: "A Psicoloxía como ciencia", "Fundamentos biolóxicos da conduta", "Os procesos cognitivos básicos: percepción, atención memoria", "Procesos cognitivos superiores: aprendizaxe, intelixencia e pensamento", "A construción do ser humano. Motivación, persoalidade, afectividade" e "Psicoloxía social".

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Entender e valorar a especificidade da Psicoloxía como saber científico e metodolóxico, diferenciando as súas facetas teórica e práctica, identificando as súas áreas de aplicación, e recoñecendo o seu carácter unitario entre a enorme variedade de intereses, teorías e escolas que a conforman desde as súas orixes, para xustificar a pertinencia do seu estudo á hora de dar conta da conduta e dos procesos mentais que nos caracterizan como individuos e como humanos.	1-2		1		11-31	1		
OBX2 - Tomar conciencia das bases fisiolóxicas que posibilitan e determinan o noso comportamento e os nosos procesos mentais, e identificar os distintos niveis desa determinación (o xenético, o celular, o anatómico ou o químico) e as estruturas e funcións deses elementos fisiolóxicos, ademais de participar de xeito dialóxico, respectuoso e argumentado, en debates sobre as implicacións éticas, sociais e políticas do grao da dita determinación en temas como as diferenzas comportamentais entre sexos ou os avances tecnolóxicos na manipulación do xenoma, para afondar e entender con maior criterio o comportamento propio e o dos demais, e para formar unha opinión propia, reflexiva e fundamentada sobre temas que conforman o panorama de retos que nos presenta este século.	1-2-3-5		1-2-4	1-2-3	40	1-3	2	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Coñecer, distinguir e apreciar a importancia, para a nosa adaptación ao medio e para a supervivencia, dos procesos cognitivos básicos, percepción, atención e memoria, así como a súa interrelación no psiquismo humano, estudando os seus aspectos fundamentais para expresar, comprender e interpretar desde distintas fontes de información, de maneira científica, os ditos procesos que lle permitirán comprender as bases dos procesos psíquicos superiores, e ser quen de aplicar as consecuencias do estudo ás súas características persoais.	1-2-3	3	1-2-4	1	20	1		31-41
OBX4 - Definir os procesos cognitivos superiores analizando que é a Psicoloxía cognitiva e, dentro desta, estudando a aprendizaxe, a intelixencia e o pensamento, para comprender como estes procesos nos permiten elaborar a información e acadar unha mellor adaptación ao contorno.	1-2	1	1-2-4	1	40-50	1		
OBX5 - Comprender como a motivación, a afectividade e a personalidade, así como os diferentes trastornos e mesmo frustracións, contribúen a desenvolver, alterar e construír o ser humano, coa finalidade de tomar conciencia, con sentido crítico, das habilidades sociais necesarias para adquirir un posicionamento propio ante a realidade e os demais.	1-5	1	2-4	1	11-12-20-31	2-3		
OBX6 - Comprender a perspectiva psicosocial do ser humano atendendo á articulación e interacción entre os procesos individuais e os procesos sociais, axudando a entender e explicar a importancia do contexto social no comportamento do ser humano, coa finalidade de aprender a pensar de maneira crítica sobre as condutas cotiás e valorando como nos vemos a nós mesmos e como afectamos e nos afectan nas relacións cos demais.	5		1-2-4	1	20-31-32	2-4	3	

Descrición:
3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A psicoloxía como ciencia	Historia do saber sobre o psiquismo ata a psicoloxía científica	17	24	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	Fundamentos biolóxicos da psicoloxía	Introdución aos elementos biolóxicos da conducta humana: a neuro bio psicoloxía	17	18	X		
3	Procesos cognitivos básicos	Estudo da sensación, percepción, memoria e atención	17	21		X	
4	Procesos cognitivos superiores	Estudo da intelixencia, afectividade e persoalidade	17	21		X	
5	A construción do ser humano	Estudo da motivación, persoalidade e afectividade	17	17			X
6	Psicoloxía social	Estudo da cognición social, da influencia social, as actitudes, o comportamento interpersonal, as relacións intergrupais e a psicoloxía dos grupos	15	15			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A psicoloxía como ciencia	24

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar a dimensión teórica e práctica da Psicoloxía, os seus obxectivos, as súas características e as súas ramas e técnicas de investigación relacionándoas, como ciencia multidisciplinar, con outras ciencias cuxo fin é a comprensión dos fenómenos humanos, como a filosofía, a bioloxía, a antropoloxía e a economía, entre outras.	Identificar de xeito escrito a dimensión teórica e aplicada da psicoloxía	PE	60
CA1.3 - Recoñecer e expresar as achegas máis importantes da Psicoloxía, desde os seus inicios ata a actualidade, identificando os principais problemas formulados e as solucións achegadas polas correntes psicolóxicas contemporáneas, e realizando unha análise crítica de textos significativos e breves de contido psicolóxico, identificando as problemáticas formuladas e relacionándoas co estudado na unidade.	Facer unha síntese das principais achegas da psicoloxía partindo de textos de contido psicolóxico		
CA1.1 - Entender e apreciar a especificidade e a importancia do coñecemento psicolóxico como ciencia que trata da conduta e dos procesos mentais do individuo, valorando que se trata dun saber e unha actitude que estimula a crítica, a autonomía, a investigación e a innovación.	Elaborar unha táboa coa evolución da psicoloxía ao longo dos séculos	TI	40

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

- O saber psicolóxico.
- Obxecto propio da Psicoloxía. A Psicoloxía e outros saberes.
- Facetas teórica e práctica da Psicoloxía, e áreas de aplicación.
- Obxectivos que caracterizan a Psicoloxía.
- O desenvolvemento histórico da Psicoloxía.
- A Psicoloxía desde as súas orixes en Grecia ata o século XIX.
- A constitución da Psicoloxía como ciencia desde finais do século XIX a principios do século XX.
- As distintas teorías psicolóxicas.
- Os métodos de investigación en Psicoloxía.
- O método científico.
- A descrición: observación naturalista, estudo de casos, enquisas.
- A investigación correlacional. Correlación e causalidade.
- O método experimental: variables, grupos e mostras.

UD	Título da UD	Duración
2	Fundamentos biolóxicos da psicoloxía	18

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as células neuronais, a súa estrutura e as funcións das súas partes, mediante esquemas e imaxes, apreciando o papel básico que o impulso neuroeléctrico desempeña como unidade fundamental da cal está composto todo proceso psicolóxico, e estimando o papel que xogan no mantemento do sistema neural as células glias.	Sabe explicar o funcionamento do sistema neural		
CA2.2 - Analizar e apreciar a importancia da organización do sistema nervioso central, fundamentalmente do encéfalo humano, recompilando información de fontes fiables, sintetizándoa de xeito rigoroso e producindo, de xeito colaborativo e co uso de ferramentas tecnolóxicas, distintos esquemas e traballos de investigación nos cales se distinguen as localizacións e as funcións das estruturas que o compoñen e determinan a conduta dos individuos.	Sabe recoñecer nun debuxo as diferentes partes en que se divide o encéfalo humano	PE	60

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Entender e valorar as técnicas actuais de investigación do cerebro e o seu impacto no avance científico acerca da explicación da conduta e na superación dalgúns trastornos e dalgunhas doenzas mentais.	Distingue e recoñece as diferentes técnicas de investigación cerebral		
CA2.4 - Distinguir a importancia do sistema nervioso periférico como interface necesaria na comunicación entre o encéfalo e o resto do organismo, salientando o papel central do sistema nervioso autónomo na regulación automática e inconsciente das actividades vitais do organismo e dos cambios fisiolóxicos que acompañan os distintos estados emocionais.	Especifica por escrito como regula as actividades vitais do organismo o sistema nervioso central		
CA2.5 - Investigar e resumir a influencia dos distintos neurotransmisores sobre o cerebro, xunto coa relación que gardan os distintos órganos encefálicos co sistema endócrino, comparando así os modos distintivos que teñen as hormonas e os neurotransmisores de preparar o corpo para todo tipo de reaccións comportamentais.	É capaz de explicitar a función dos neurotransmisores e do sistema endócrino.		
CA2.6 - Comprender e recoñecer algunhas das bases fisiolóxicas que determinan a conduta humana, mediante a participación nun debate onde se expoñan e analicen de xeito argumentado e crítico as posturas ao respecto das limitacións que estas bases (xenéticas, hormonais, e outras) imponen á liberdade humana en temas tan centrais na nosa visión do ser humano como as diferenzas comportamentais entre sexos, a identidade persoal, o uso de substancias psicoactivas ou a capacidade científico-técnica de alterar o xenoma humano.	É capaz de respostar oralmente á cuestión: natureza ou cultura, que nos fai ser o que somos?	TI	40

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A neurona. - A estrutura da neurona. - O impulso neuroeléctrico e a sinapse. - As células gliais. - O sistema nervioso. - Estrutura do sistema nervioso central e función das distintas partes. - As novas técnicas de imaxe e os avances no coñecemento do encéfalo. - O sistema nervioso periférico. - A química da mente. - Os distintos neurotransmisores.

Contidos

- O sistema endócrino: glándulas, hormonas e conduta.
- Xenética e conduta.
- O xenoma humano.
- O estudo da influencia da xenética na conduta.
- Enfermidades xenéticas con repercusións mentais e condutuais.
- Implicacións sociais dos avances tecnolóxicos en xenética.
- Bases fisiolóxicas das diferenzas condutuais entre sexos.
- As diferenzas psicolóxicas transculturais.
- O papel das hormonas.
- O debate sobre as diferenzas na estrutura encefálica.
- As teses da Psicología evolucionista.
- As críticas ao enfoque bioloxicista das diferenzas de xénero.

UD	Título da UD	Duración
3	Procesos cognitivos básicos	21

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Comprender, distinguir e relacionar a sensación e a percepción como procesos cognitivos básicos da información, e analizar en profundidade a percepción identificando a súa importancia para dar significado ao mundo exterior e interior do ser humano.	Define e relaciona os conceptos de sensación e percepción	PE	60
CA3.2 - Apreciar na percepción a capacidade para xerar nas alumnas e nos alumnos un sentido estético de achegamento á realidade, e impulsar a súa creatividade artística.	Explica de xeito escrito a influencia da percepción na creatividade á hora de comprender a realidade		
CA3.3 - Distinguir e relacionar a atención e a percepción, así como coñecer e identificar os distintos tipos de atención e os trastornos asociados a ela, analizando os seus trazos fundamentais para poder aplicar o coñecido á nosa estrutura psíquica persoal.	Define e relaciona os conceptos de atención, percepción e nomea os trastornos asociados a esta.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Relacionar a atención e a memoria e enunciar os principios básicos desta, a través de distintos rexistros sensoriais, analizándoa brevemente a través de distintas teorías e estudando os tipos de memoria e o esquecemento para aplicar o seu coñecemento ás nosas capacidades e poder melloralas.	Analiza de xeito escrito o funcionamento da memoria indicando os diferentes tipos	TI	40

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Sensación e percepción. Definición e relación. - Organización da percepción e constancias perceptivas. - A percepción de obxectos, do movemento e da profundidade. A Gestalt. - A percepción extrasensorial. As ilusións perceptivas. A percepción subliminar. - Percepción e atención. - Tipos de atención. - Trastornos da atención. - A memoria. Memoria e atención. - Rexistros sensoriais: visual, auditivo e táctil. - Breve aproximación ás teorías sobre a memoria. - A memoria como proceso psicolóxico: codificación, almacenamento e recuperación. - Tipos de memoria. - Memoria a curto prazo, memoria operativa e memoria a longo prazo. - Memoria episódica, semántica e procedemental. - O esquecemento: factores que interveñen. - Métodos para mellorar o recordo.

UD	Título da UD	Duración
4	Procesos cognitivos superiores	21

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Definir que son os procesos cognitivos superiores, incidindo na súa relación coas habilidades cognitivas.	Cita e exemplifica os procesos cognitivos superiores	PE	60
CA4.2 - Explicar en que consiste a aprendizaxe, estudando os principais factores que inflúen nela e as teorías máis importantes.	Fai unha disertación acerca da natureza da aprendizaxe e como levala a cabo.		
CA4.4 - Analizar o pensamento desde un punto de vista psicolóxico e explicar os seus tipos.	Define o concepto de pensamento e é quen de dsitnguir os seus tipos		
CA4.3 - Expor que é a intelixencia, explicando os modelos de intelixencia máis relevantes.	Realiza unha exposición interactiva sobre a intelixencia e os diferentes modelos	TI	40

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Definición de procesos cognitivos superiores. - As habilidades cognitivas. - A aprendizaxe. Factores que inflúen na aprendizaxe e teorías da aprendizaxe. - O condutismo e o condicionamento na publicidade, o cognitivismo, e o construtivismo. - Tipos de aprendizaxe. - A intelixencia. - Modelos de intelixencia. - Fases do desenvolvemento da intelixencia. - A medición da intelixencia e o coeficiente intelectual. - O pensamento. Características e tipos de pensamento segundo a Psicoloxía.

UD	Título da UD	Duración
5	A construción do ser humano	17

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.1 - Explicar e valorar a importancia da motivación, a súa clasificación e a súa relación con outros procesos cognitivos, desenvolvendo os supostos teóricos que a explican, e analizando as deficiencias e os conflitos que no seu desenvolvemento conducen á frustración.	Investiga os estudos sobre a orixe motivación e a súa relación coa frustración.	PE	60

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.2 - Comprender que é a personalidade analizando as influencias xenéticas, ambientais e culturais sobre as cales se edifica, as teorías que a estudan e os factores motivacionais, afectivos e cognitivos necesarios para a súa adecuada evolución en cada fase do seu desenvolvemento.	Elabora unha explicación sobre a personalidade e as súas influencias xenéticas e culturais		
CA5.3 - Entender a complexidade de definir que é un trastorno mental, describindo algúns dos factores xenéticos, ambientais e evolutivos implicados, co fin de comprender as perspectivas psicopatolóxicas e os seus métodos de estudo.	Define o que é un trastorno mental e as súas implicacións		
CA5.4 - Recoñecer e valorar os tipos de afectos, así como a orixe dalgúns trastornos emocionais, co obxecto de espertar o interese do alumnado polo desenvolvemento persoal desta capacidade.	Expón os diferentes tipos de afectos e a súa relación cos trastornos emocionais	TI	40
CA5.5 - Coñecer a importancia que na maduración da persoa teñen as relacións afectivas e sexuais, e analizar criticamente os seus aspectos fundamentais.	Investiga exemplos e exponos oralmente como inflúen as relacións afectivas na maduración persoal		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A motivación. - Teorías sobre a motivación. - Motivación e logros no ámbito educativo e profesional. - A frustración e as súas causas. - A personalidade. - Teorías sobre a personalidade. - Fases da personalidade. - Métodos de avaliación da personalidade. - Consciencia e inconsciencia. - Identidade e autoestima. - Alteracións da conciencia e da personalidade. - Psicopatoloxía e trastornos da personalidade. - A afectividade. - Teorías sobre a afectividade. - As emocións e os trastornos. - Afectividade e sexualidade.

UD	Título da UD	Duración
6	Psicoloxía social	15

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.2 - Comprender que é a personalidade analizando as influencias xenéticas, ambientais e culturais sobre as cales se edifica, as teorías que a estudan e os factores motivacionais, afectivos e cognitivos necesarios para a súa adecuada evolución en cada fase do seu desenvolvemento.	Define e expón que é a personalidade de xeito completo	PE	60
CA6.3 - Coñecer os principios psicosociais do funcionamento dos grupos de analizar os estereotipos e os prexuízos, os estereotipos de xénero, o conflito, a cohesión e a polarización grupal, para comprender o nosos comportamentos e pensamentos na vida cotiá.	Define de xeito escrito os estereotipos de xénero, conflitos e polarización		
CA6.1 - Identificar, describir e explicar os procesos psicosociais que teñen lugar tanto no plano intrapsíquico como no interpersonal e no colectivo, que inflúen no que pensamos de nós mesmos e dos demais, das nosas actitudes e das atribucións que facemos sobre os demais, para comprender mellor a nosa identidade e a dos demais.	Describe de xeito oral como inflúen os procesos psicosociais na nosa autoimaxe e na dos demais.	TI	40
CA6.2 - Determinar no eido interpersonal os factores psicosociais que inciden na conformidade e a obediencia á autoridade e dentro dos grupos, a atracción interpersonal, as condutas prosociais e antisociais dos individuos e dos grupos humanos, e levar a cabo esta determinación dun xeito colaborativo dentro da aula.	É quen de examinarse a se mesmo/a para ver que factores son os que inciden na obediencia á autoridade e tamén que marca a un líder dentro dun grupo, facendo neste caso un traballo colaborativo na aula		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A personalidade. - Teorías sobre a personalidade. - Fases da personalidade. - Métodos de avaliación da personalidade. - A cognición social. - O eu social: autoconceito e identidade. - Percepción e atribución social. - Influencia social. - Conformidade e obediencia. Influencia do líder.

Contidos

- Impacto emocional das redes sociais.
- Actitudes e cambio de actitudes.
- Procesos de persuasión.
- Comportamento interpersonal.
- A atracción interpersonal.
- Comportamentos prosociais e antisociais.
- Relacións intergrupais.
- Estereotipos e prexuízos. Estereotipos de xénero.
- Conflito, cohesión e cooperación.
- Psicología dos grupos: a polarización grupal.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Esta materia, polo seu carácter integrador no que se mesturan aspectos científicos con outros humanísticos e sociais, plantéxase como o camiño máis axeitado para estudar o ser humano e as súas manifestacións de xeito holístico. Non debe considerarse o estudo da Psicología no Bacharelato como un simple achegamento a posturas teóricas máis ou menos interesantes sobre a psique humana (e non humana) senon tamén como un medio polo cal o alumnado acceda ao seu propio coñecemento persoal, e a partir de aí, ao propio desenvolvemento das súas capacidades e aptitudes.

Por todo isto, o traballo na aula estará dirixido a conseguir que o alumnado desenvolva a súa capacidade de aprender a aprender, isto é, seleccionar contidos, analízalos, relacionalos e integralos criticamente. Trátase de que o alumnado poida construír individual ou colectivamente o seu coñecemento máis alá da simple memorización automática de contidos. Aínda que saber é tamén reter na memoria esta retención debe ser comprensiva, adquirida de xeito significativo mediante a interacción cos demais e en profundidade.

Por outra banda, o manexo da información teórica non é suficiente para a consecución dos obxectivos da materia, faise preciso o coñecemento e utilización dalgunha técnica propia da Psicología como ciencia, para que o alumnado poida facer prácticas e realizar experiencias que lle axuden a afianzar o aprendido.

O alumnado debe ser capaz de empregar diferentes fontes de información, dende a propia experiencia, pasando polos coñecementos que lle aportan outras disciplinas, así como os medios de comunicación, webs, libros, manuais, textos e documentos, polo que a metodoloxía activa e participativa faise imprescindible para conseguir este obxectivo.

O profesorado facilitará que o alumnado acceda a resolver problemas científicos, aprendendo a identificar as súas variables principais e a súa solución coherentes cos mesmos.

R esumindo e como podemos observar, os aspectos xerais da nosa metodoloxía serían:

- Partir da competencia inicial do alumnado.
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe.
- Potenciar as metodoloxías activas:
 - Combinar traballo individual e cooperativo.
 - Aprendizaxe por traballos de investigación.
- Enfoque orientado á realización de tarefas e resolución de problemas.
- Uso habitual das TIC.
- Papel facilitador do/a profesor/a.

Na dinámica de clase se seguirán unhas pautas, que poderán variar segundo o ritmo do grupo, criterio do/a profesor/a, dificultade dos contidos...

-Realización de actividades previas para iniciar ao alumnado na teoría da unidade e para que o/a profesor/a saiba o grao de coñecementos previos deste. Unha das vantaxes da avaliación inicial é a de ofrecer información sobre a

predisposición do alumnado cara o tema que se vai a traballar, permitindo concretar os contidos que suscitan maior interese ou que se descoñecen totalmente. Ademais dá pé a definir a didáctica e a metodoloxía para abordar a unidade. Outro aspecto importante destas probas diagnósticas é que permiten detectar as confusións e incorreccións que os estudantes teñen sobre os contidos a tratar e que van precisar aclaración e rectificación, sendo idóneo plantexarlles que sexan eles/elas mesmos/as os que, por medio de pescudas, cheguen ás conclusións exactas.

-Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos da unidade didáctica.

-Actividades de ensinanza-aprendizaxe.

-Observación e corrección do traballo realizado polo alumnado.

-Resolución das dúbidas en canto a conceptos, actividades, etc.

-Posta en común dos conceptos adquiridos. Farase ao final de cada UD, cunha reflexión sobre a mesma.

As actividades estarán sempre deseñadas e axustadas ás características do alumnado.

No caso de ter que realizar educación non presencial, empregárase a aula virtual àa foros, videoconferencias, entrega de tarefas e mensaxería.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Aula virtual
Biblioteca
Apuntamentos dixitais ou en papel
Videos e tutoriais de apoio para a realización de traballos e tarefas
Bibliografía e webgrafía
Artigos de prensa, noticias en xornais, artigos científicos, videos, comics, documentais...

Contarase cun espazo dixital de traballo que permite organizar a información recompilada, así como as diferentes tarefas e exposicións interactivas do alumnado. Ao mesmo tempo permite ter enlaces directos das unidades didácticas e acceder ao repositorio de apuntamentos, enlaces e recursos dixitais de axuda para o desenvolvemento da materia, por iso o acceso á aula virtual do centro é importante para o desenvolvemento dos contidos.

Asemade, o/a profesor/a pode apoiarse en material adicional como fotocopias de artigos de prensa, noticias de actualidade de modo que lle sexa posible presentar na aula e nos cursos da aula virtual do centro, determinados esquemas, ilustracións, comics, fotogramas, etc., para apoiar as súas explicacións, aclarar conceptos ante o grupo, alentar debates... Intentarase que as clases sexan interactivas e dinámicas, donde o alumnado poda extraer as conclusións pertinentes e se aproxime por se mesmo e coa axuda do/a profesor/a aos contidos que se pretenden estudar. Para iso, é importante que o alumnado se sinta cómodo na aula e sexa quen de expoñer en alto as súas conclusións.

Terase en conta para o desenvolvemento da materia as actividades, plans, proxectos e programas nos que o centro participa, vinclados aos contidos da materia, fomentando o traballo dos elementos transversais.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante as primeiras sesións do curso co fin de favorecer o coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación educativa.

Formularanse unha serie de preguntas que teñen que ver con todo o contido da materia co fin de avaliar os coñecementos previos da materia e o nivel competencial do alumnado. As respostas teñen que ser dadas de maneira oral na clase e recollida a súa realización na libreta da profesora

Estas respostas axudarannos a determinar o grao de coñecemento dos contidos iniciais da materia: que é a psicoloxía? así como tamén para valorar a expresión escrita do alumnado, pero tamén a oral á hora de intervir na aula e facer exposicións orais, relevantes para os traballos que require a materia.

Permitirá axustar o proceso de ensino ás características que presenta o alumnado. Pero hai que puntualizar, que estas probas iniciais non teñen por que se valoradas numericamente xa que non entran no cómputo de cálculo da cualificación do alumnado

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	17	17	17	17	17	15	100
Proba escrita	60	60	60	60	60	60	60
Táboa de indicadores	40	40	40	40	40	40	40

Criterios de cualificación:

Á hora de elaborar a nota numérica de cada avaliación terase en conta as seguintes variables:

1) Realización dunha proba escrita por cada unidade didáctica, como está previsto na temporalización, de non poder darse toda a materia impartida, realizarase a proba tendo en conta o dado ata ese momento, tamén poderá facerse de cada dous temas, dependendo de cómo se leve a materia no trimestre.

Nas probas escritas sobre a materia estudada, valorarase a madurez, coherencia, corrección lingüística e contidos. As probas escritas versarán sobre: análises e comentarios de textos, desenvolvemento dun tema, resolución de exercicios, respostas a preguntas ou cuestións, dilemas morais, explicación de imaxes en relación coa teoría dada.

2) Traballo diario. Neste apartado tense en conta dúas cuestións. Por unha banda a realización de traballos escritos, individuais ou en grupo (sobre determinados temas ou aspectos de interese dentro do programa: sínteses, esquemas, traballos de investigación, traballos sobre películas, documentais ou sobre algunha lectura obrigatoria), se a temporalización da materia o permite, e, a criterio do profesorado. Valorarase nestes traballos a claridade, calidade e corrección, e a súa relación coa materia impartida, seguindo para iso táboas de indicadores ou rúbricas. E por outra banda a realización de exercicios prácticos de cada unidade temática. Para a súa valoración, tanto do traballo na libreta ou nos cursos da aula virtual do centro, farase unha supervisión periódica na aula da realización dos exercicios mediante preguntas e exposición. Non se valorará só o seu acerto ou perfección, senón, sobre todo, o seu "traballo", a orde e a claridade. O profesorado recollerá na súa libreta de notas a observación sistemática e rexistro da súa realización.

3) Participación na dinámica da clase. Neste caso valorarase a participación na dinámica da clase sempre que sexa en relación ao temario impartido e que sexa exposta de maneira correcta e ben argumentada. Para a súa valoración terase en conta as anotacións da libreta do profesorado.

A valoración de cada unha destas variables para elaborar a nota media de cada avaliación queda como segue:

1) As probas escritas computarán o 60% da nota trimestral (cada unha delas avaliarase dende 0 a 10 podendo expresarse ata 2 decimais). Farase unha nota media coas probas realizadas en cada trimestre.

2) O traballo diario computará un 30% da nota trimestral. Como dixemos anteriormente, dentro do traballo diario terase en conta as seguintes cuestións: entrega e valoración de traballos obrigatorios individuais ou colectivos (todo será avaliado de 0 a 10, podendo expresarse ata 2 decimais, e ao final da avaliación o profesorado fará a media entre todas as notas e a nota resultante contará un 20% da nota trimestral. Para poder ser valorados teñen que ser entregados na data estipulada polo profesorado), exercicios prácticos de cada unidade temática (o profesorado irá tomando nota no seu caderno de clase das chamadas feitas ao alumnado para corrixir os exercicios. Ao final do trimestre dividirá 1 punto (o 10%) entre as chamadas para ver a canto corresponde cada unha delas. Cada chamada negativa restará o decimal correspondente.) Se nalgún trimestre non se recolleran traballos o 20% correspondente a este apartado pasará a ser sumado ao apartado de chamadas de clase, pasando a valorarse como o 30% da nota trimestral.

3) A participación na dinámica da clase do/a alumno/a computará o 10% restante da nota trimestral. Para valorar este apartado terase en conta as anotacións feitas polo profesorado neste apartado. Cada valoración negativa restará a parte proporcional tendo en conta todas as valoracións obtidas nese trimestre neste apartado.

A cualificación de cada avaliación parcial terá como resultado a media aritmética dos tres apartados anteriores. Dado que a nota de cada avaliación é numérica exacta, o redondeo será:

-Ao enteiro superior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa igual ou superior a 5.

-Ao enteiro inferior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa inferior a 5.

Entenderase superada a avaliación cando o alumnado obteña unha cualificación igual ou superior a 5, unha vez aplicados os criterios anteriores.

A cualificación da avaliación ordinaria calcularase tendo en conta todo o traballo realizado durante os nove meses de clase (non ten porque ser unha media aritmética entre as tres avaliacións senón que se verá a liña evolutiva que sega o alumnado e a súa evolución na aprendizaxe significativa da materia –cualificación ponderada-) Dado que a cualificación da avaliación ordinaria é numérica exacta, o redondeo será:

-Ao enteiro superior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa igual ou superior a 5.

-Ao enteiro inferior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa inferior a 5.

Criterios de recuperación:

O procedemento de recuperación será por trimestre a través da posibilidade refacer traballos non superados ou unha proba, a determinar polo profesorado do departamento no caso de ter que ter en conta algunha cuestión concreta para favorecer a adaptación ao alumnado.

Cando un/ha alumno/a teña dúas ou tres avaliacións suspensas, terá a oportunidade de facer unha proba extraordinaria baseada nos criterios mínimos das unidades correspondentes. A avaliación será superada cando a súa nota sexa igual ou superior a 5, unha vez aplicado o redondeo:

-Ao enteiro superior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa igual ou superior a 5.

-Ao enteiro inferior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa inferior a 5.

Logo da avaliación final do período ordinario ata o remate do período lectivo o alumnado terá dereito a preparar e realizar unha proba extraordinaria en xuño no caso de non ter superada algunha das avaliación ou todas suspensas.

O alumnado que si teña superada a materia nese mesmo período fará actividades de apoio, reforzo, recuperación ou ampliación.

A cualificación da avaliación extraordinaria estará composta exclusivamente polo resultado dunha proba escrita deseñada polo departamento de Filosofía (aplicarase ao resultado final o redondeo xa detallado na programación). Esta proba constará de diferentes preguntas, que poden ter diferentes apartados, sobre o temario impartido ao longo do curso. Cada pregunta terá un valor específico indicado na proba; de constar de diferentes apartados, especificarase a nota da cada un deles O alumnado supera a materia cando acada una cualificación igual ou superior a 5, unha vez aplicado o redondeo:

-Ao enteiro superior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa igual ou superior a 5.

-Ao enteiro inferior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa inferior a 5.

Para todo o alumnado copiar, falar... e calquera tipo de fraude nunha proba ou traballo implicará que este sexa calificado cun cero.

Para cumprir coas medidas de atención á diversidade seguirase o establecido pola orde do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/ 2011 que regula a atención á diversidade en Galicia, a cal establece unha serie de medidas de atención á diversidade que permiten dar unha resposta axustada ás necesidades educativas do alumnado e, así, personalizar o proceso de ensinanza-aprendizaxe, tendo en conta as circunstancias específicas de cada alumno/a.

6. Medidas de atención á diversidade

As medidas de atención á diversidade que aplicaremos ó alumnado tralos informes e decisións adoptadas durante as sesións de avaliación inicial , axustaranse ó establecido na Orde do 8 de Setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de Decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei Orgánica 2/ 2006, do 3 de maio, de educación.

Traballaremos así mesmo seguindo as directrices e indicacións do Departamento de Orientación para cada caso en particular.

Non se pode fomentar un proceso de aprendizaxe ensinanza da filosofía sen individualizalo a cada alumnado. Neste sentido as medidas de atención a diversidade son actuacións, estratexias e / ou programas destinadas a proporcionar resposta ás necesidades educativas do alumnado (artigo 7 decreto 229/2011, da lei orgánica 2/2006 de 3 maio).

Na avaliación previa e en coordinación coa xunta de avaliación e o departamento de orientación se desenvolveran as seguintes medidas no caso de ser precisas.

ORDINARIAS: Facilitan a adecuación do curriculum sen alteracións significativas dos obxectivos, contidos nin dos criterios de avaliación. Dan resposta ás diferenzas en competencias, motivación, estratexias, estilos e ritmos de aprendizaxe. Sinalamos as seguintes:

- 1) Adaptación da xestión da aula as características concretas da aula, favorecendo o acceso aos recursos e a convivencia.
- 2) Adecuación da programación ao alumnado e circunstancias do seu contorno. Logo de identificar as barreiras (accesibilidade física, sensorial, cognitiva e emocional) deseñaranse actividades partindo dos principios do deseño universal de aprendizaxe para que as aprendizaxes sexan accesibles.
- 3) Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxes por proxectos.
- 4) Adaptación dos tempos, dos instrumentos e dos procedementos de avaliación ás circunstancias do alumnado, tales como, forma de comunicación co alumnado, secuenciación de tarefas, verificación da comprensión das tarefas, dispoñibilidade dos recursos tecnolóxicos, concesión do tempo necesario. Aplicaranse as propostas recollidas nos plans, proxectos, programas, guías e protocolos elaborados pola Consellería.
- 5) Aulas de atención educativa e convivencia. No caso de ser preciso derivar alumnado, o profesorado proporcionará as tarefas que debe realizar, que serán corrixidas e avaliadas.
- 6) Reforzo educativo. Posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten dificultades no progreso do alumnado.
- 7) Programas de enriquecemento curricular para o alumnado que presenta altas capacidades intelectuais.

EXTRAORDINARIAS. Diseñadas para atender necesidades específicas de apoio que requiran modificacións significativas do curriculum ou supoñan unha modificación organizativa ou ben do xeito de acceder ao curriculum ou da modalidade de escolarización. Serán aplicadas cando as ordinarias sexan insuficientes ou se demostren esgotadas. Son casos nos que hai barreiras singificativas para conseguir os obxectivos da aprendizaxe axeitadas ao seu desenvolvemento (atraso madurativo, transtornos do desenvolvemento relacionados coa linguaxe e/ou comunicación, descoñecemento da (s) lingua(s) de aprendizaxe, vulnerabilidade socio educativa ou polas altas capacidades entre outras).

(1) Flexibilización da duración do período de escolarización na etapa de bacharelato. Dirixido a alumnado con altas capacidades intelectuais ou alumnado con necesidades educativas especiais.

(2) Atención educativa ao alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro. O docente coordinado polo profesorado titor e co asesoramento da xefatura do departamento de orientación, elaborará unha proposta de actividades educativas empregando medios telemáticos para a entrega, seguimento e avaliación e adoptará medidas que promovan a súa inclusión.

En colaboración co/a titor/a e o departamento de orientación se fara unha planificación e desenvolvemento de actuacións destinadas ao axuste dos procesos de ensino e aprendizaxe. Na avaliación inicial permitirá adaptar as ensinanzas ao alumnado e facilitar a debida progresión na súa aprendizaxe.

No proceso de avaliación promoverase o uso de instrumentos de avaliación variados, diversos, flexibles e adaptados ás distintas situacións de aprendizaxe que permitan a valoración obxectiva do alumnado e garantan que as condicións de realización dos procesos asociados á avaliación se adapten ás necesidades do alumnado con necesidade específica de apoio educativo. Propóránse medidas de reforzo individualizadas mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para alumnado que presente dificultades coas competencias básicas. Todos eles dispoñibles a través da aula virtual.

Propóránse diferentes canles para a presentación das tarefas que, de acordo coa teoría das Intelixencias Múltiples, se adapten mellor a cada un dos alumnos e alumnas. Así en cada unidade serán de elección unha serie de tarefas que propoñen formas de realización adaptadas a cada unha destas intelixencias (infografías, comics, videopresentacións, textos...)

Neste sentido para os alumnos con Necesidades Específicas de Apoio Educativo serán deseñadas de xeito específico actividades en cada unha das unidades didácticas (enunciados curtos, unir, completar, ordenar, sinalar...), así como probas escritas adaptadas ás súas características específicas. Estas probas, se ben presentarán os mesmos contidos en concordancia cos criterios de avaliación, estarán formuladas de xeito máis directo e compostas por cuestións análogas ás anteriormente comentadas. Sempre coa finalidade de potenciar o espírito crítico, a autonomía do alumnado propios da filosofía. Todo isto sen prexuízo de que a medida que avance o curso poida detectarse a necesidade deste tipo de actividades individualizadas noutros alumnos/as establecéndose, de ser o caso, os necesarios reforzos educativos.

Por outra banda, tamén están previstas actividades de ampliación para aquel alumnado que presente un maior ritmo de aprendizaxe. Tratarase de actividades motivadoras, que en todo caso vaian máis aló dos xa afianzados mínimos da materia e que supoñan un maior desafío na busca de información, así como a interrelación dos diferentes contidos. Nas actividades voluntarias especificadas na metodoloxía ofreceráanse este tipo de reforzos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X

Observacións:

A comprensión dun mesmo e dos outros, propias das ferramentas que a materia de psicoloxía constrúe, serán clave na contribución na consecución dos elementos transversais do curriculum.

O traballo principalmente por proxectos e en grupos, favorecerá a educación emocional en valores democráticos, respectuos coa diversidade e consciente da discriminacións (eurocentrismo, machismo, racismo, xenofobia, lgbtobia,...).

O uso de ferramentas dixitais e alfabetización no uso de buscadores en internet serán outro dos pilares da materia.

No deseño de actividades á hora de traballar en grupo:

- Fomentaranse a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.

- Promoverase a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento a calquera forma de violencia, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas de calquera tipo de violencia, e a prevención de calquera tipo de violencia.

- Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como os que supoñan discriminacións por razón de credo, da orientación sexual ou da identidade de xénero ou por discapacidade psíquica ou física.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Taller sobre drogodependencias	Taller sobre prevención de drogodependencias en colaboración cos Servizos Sociais do concello	X		

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Asistencia á representación dalgunha obra teatral, exposición, proxección cinematográfica	O obxectivo da actividade é que o alumnado perciba como a teoría explicada na aula transcende á mesma e está imbricada na vida diaria.	X	X	X
Taller monográfico sobre emocións e ansiedade	O obxectivo do taller é aprender a detectar as distintas emocións e a como controlar a ansiedade, así como comprender que é a intelixencia emocional.		X	
Charla dun profesional da psicoloxía	O obxectivo será presentar as saídas profesionais da disciplina			X

Observacións:

A primeira proposta foi levada a cabo o curso pasado e fora todo un éxito. Este curso dependerá de se o Concello nola volva a ofrecer.

A segunda proposta de actividade sería para levarse a cabo tanto no pobo como nalgunha cidade galega, e sempre que esa actividade teña relación con algún dos contidos do temario impartido. As posibles saídas están en función da oferta cultural.

Dende o noso Departamento tamén colaboraremos con actividades propostas dende vicedirección, departamento de orientación e coordinadora de benestar, a Biblioteca do centro, como as de colaborar en conmemoracións, como a dos Dereitos Humanos, o día da muller, o día da paz e da non violencia, ou axudar na concienciación sobre certas campañas como sería a loita contra violencia de xénero.

A charla ou visita dun profesional da psicoloxía dependera da súa disponibilidad.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
1. Avalia e xulga segundo os criterios da programación
3. A selección e temporalización de contidos e actividades foi axustada
4. Emprega distintas estratexias metodolóxicas en función das diferentes unidades didácticas
5. Proporciona información ao alumnado sobre o seu desempeño nas actividades propostas ofrecéndolle pautas para mellorar
6. Emprega variedade de recursos, incorporando as TIC no proceso ensino-aprendizaxe
7. Adecuación do nivel de dificultade ás necesidades do alumnado
8. Propón actividades de reforzo e ampliación para o alumnado que o necesite
9. Fomenta a participación activa na aula construindo un ambiente de empatía, confianza e convivencia na aula
10. As actividades foron variadas e motivadoras
11. Informa ao profesorado titor, o alumnado e as familias dos progresos e dificultades

Descrición:

Cada indicador valorarase nunha escala do 1 ao 4, indicando o 1 a menor consecución e o 4 a maior, reflectido da seguinte maneira: 1 = Nunca, 2 = Ás veces, 3 = Habitualmente, 4 = Sempre. Para poder levar a cabo esta avaliación pasaranse cuestionarios nos que se inclúan estes indicadores, tanto ao alumnado como ao profesorado.

Os resultados desta avaliación recolleranse na memoria final de curso e poñeranse en coñecemento na reunión do Departamento para poder incorporar melloras en vindeiros cursos.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación didáctica da materia de Psicoloxía estará dispoñible para a comunidade educativa a través da aplicación PROENS sen acceso restrinxido, na Aula Virtual do centro no apartado do Departamento de Filosofía na carpeta de Psicoloxía e, ademais, a comezo de curso, proporcionarase ao alumnado un extracto da mesma cos seus puntos esenciais: obxectivos, criterios, instrumentos e procedementos de avaliación, materiais didácticos e sistema de recuperación.

Farase un seguimento a través da aplicación Proens dúas veces por avaliación, correspondendo coas dúas unidades didácticas que se desenvolven en cada unha, para poder adiantarnos aos cambios no proceso de ensino aprendizaxe. Estes seguimentos faranse de xeito individual e poñeranse en común nas reunións de departamento.

Neste seguimento terase en conta:

1. Se as sesións previstas por UD foron as suficientes e datas de inicio e final de cada UD
2. O grao de cumprimento do desenvolvemento das UD.
3. Propostas de mellora para materializar en cursos vindeiros.
4. A xustificación razoada no caso de producirse algunha desviación e, de ser o caso, observacións.

9. Outros apartados